

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ
AYLIK YAYIN ORGANI

İKTİSAT DERGİSİ

ŞUBAT 1971

SAYI 80

CİLT : 14

250 KURUŞ

MERKEZİ : Bursa — Sanayi Bölgesi

Telefon: 33 12 — 26 44

BÜRO : Bursa — Atatürk Caddesi, Ticaret Bankası, İş Han Kat 1
Tlf: 44 89

BÜRO : İstanbul — Unkapanı Atatürk Bulvarı, Manifaturacılar Çarşısı
No. 3501 — 3502 Telefon: 22 35 73 — 27 72 53

Dikkat !

Daha evvel başka yerde basılan yazılara ücret ödenmez. Yazılarda ki fikirler yazarlara aittir. Cemiyeti ve dergiyi sorumlu kılmaz gönderilen yazılar basılsın veya basılmasın iade edilmez.

Reklâm Tarifesi

Ön kapak içi	500.— TL.
İç sahife	400.— TL.
Arka kapak içi	500.— TL.
Arka kapak	750.— TL.

İKTİSAT DERGİSİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ YAYIN ORGANIDIR

İktisaden zayıf bir millet fakrû sefaletten kurtulmaz; Kuvvetli bir medeniyete, refah ve saadete kavuşamaz; İctimai ve Siyasî felâketlerden yakasını kurtaramaz.

K. ATATÜRK

CİLT : XIV

SUBAT 1971

SAYI : 80

Fiatı : 2.5 T.L.

Yıllık: 30-6 Aylık: 15 TL.

YAZI HEYETİ

İSTANBUL

MUAMMER BAŞOĞLU
NİHAT BATUR
İLKER BİRDAL
NATİK BUDA
FARUK ÇEHRELİ
MEHMET EMANET
ŞEMSEDDİN GÜLER
Prof. Dr. MÜKERREM HİÇ
GÜNER ŞEKERCİOĞLU
YALÇIN SARI
ORHAN SOFUOĞLU
REŞAT UMUR
RIDVAN YÜKSELEN

ANKARA

ORHAN BULDAÇ
NACİ SARIEYYÜBOĞLU
SEZER SUNGUR

Sahibi : Cemiyet Adına OKTAY EMED

Yazı İşleri Müdürü : NİHAT BATUR

İdare Müdürü : FARUK ÇEHRELİ

İdare Yeri : Tüznel Galip Dede Cad. No. 48/1

Telefon : 44 04 36 - 49 89 03 - 44 48 63

P. K. 599 Karaköy/İst.

Basıldığı yer : YENİLİK BASİMEVİ

İÇİNDEKİLER

2. Derginin Sesi ***
3. Yabancı Özel Sermaye Yatırımları Orhan BULDAÇ
10. Ayın Ekonomik Olayları Faruk ÇEHRELİ
15. Maliye Bakanlığı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
34. İngiltere iş temini ve mahallî plânlama sorunu Celâdet MORALİGİL

Derginin Sesi!.

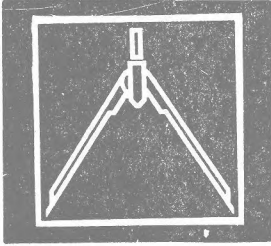
Sevgili ve Değerli Okurlarımız,

Yurdumuzun resmî ve özel sektör kesimlerinde kalkınmamıza paralel olarak, sosyal politika ve sosyal güvenliğin tatbikatında görev alacak eleman ve personele ihtiyaç her geçen gün şiddetle artmaktadır. Sıradan ve üstün körü yetiştirilmiş elemanlarla bu güne kadar getirilen idare tarzı, son günlerde Yurdumuzu bir çıkmaza sokacak derin meseleler ortaya çıkartmıştır.

Demokrasi adımıyla birlikte kendini göstermeye başlayan; Sendikalaşma hareketleri, toplu iş sözleşmeleri, grev ve lokavt konuları, mevzuat kadar, bunları yürütecek ehil elemanların varlığıyla ancak, memleketin sosyal ve ekonomik bünyesine müsbet yönden etki yapabilecektir. Bugün, bir işletmenin iyi şekilde işleyişinde müessir rolü oynayan esas faktörler olarak; teknik elemanların, hesap ve muhasebe uzmanlarının, işletmecilerin iyi seçilmiş olması üzerinde duruluyor. Aynı şekilde bu günün ekonomisini de kesinlikle, gerçesmi gerekse özel sektörde, sosyal politika konularını da ihtisas haline getirmiş elemanlarla yürütmek zorundayız. Gerçekte, Hukuk ve İktisat tahsili yapmış gençlerle nisbeten karşılanmaya çalışılan bu ihtiyacın, özel bir eğitim ve anlayışla inkişaf ettirilmesinde zaruret var!... Başta, Fakültemizin Sosyal-Siyaset disiplin dalıyla, Sosyal Siyaset ve İçtimaiyat Enstitüsüne büyük görev düşmektedir.

Ayrıca, Çalışma Bakanlığı Yakın ve Orta-Doğu Çalışma Enstitüsü'nün bu sahada düzenleyeceği, devamlı ve merburi üst kademe seminer ve eğitim çalışmalarıyla da halen çalışmakta olan elemanların hakiki birer uzman haline getirileceklerine inanıyor ve bunu istiyor, bekliyoruz.

Sevgi ve Saygılarla,
İKTİSAT DERGİSİ

Yabancı Özel Sermaye Yatırımları

Orhan BULDAÇ

6224 Sayılı Yabancı Sermaye-
yi Teşvik Kanunu ile Türkiyemize
gelen yabancı sermayenin niteliği
üzerinde durmak soruna açıklık ver-
mek bakımından yararlı olacaktır.
Söz konusu kanun uyarınca ölkemi-
ze gelen yabancı sermayenin 1950
yılından bu yana gelişmesini, men-
şe ülkelere ve yatırım alanlarına
göre dağılımı etraflıca inceleye-
cek; yabancı sermayenin kâr trans-
ferleri ve anasermaye transferleri
ile ekonomimize katkısı üzerinde
duracağız. Vereceğimiz rakamları
Maliye Bakanlığı ve Devlet Plânla-
ma Teşkilâtı yayınları ile sayın Do-
çent Baran Tuncer'in incelemele-
rinden derlediğimizi önemle belirt-
mek isteriz.

A — YATIRIMLAR

Yabancı Sermayeyi Teşvik Ka-
nununun yürürlüğe girdiği 1951 yı-
lından bu yana, Türkiye'de yatırı-
mak istenen yabancı sermaye mik-
tarı ile fiilen gelen tutarlar arasın-
da daima büyük farklar olmuştur.
Öyleki, Sayın Tuncer incelemesin-
de gerçekleşme oranının 1951-1966
döneminde % 39,84 olarak tesbit
etmiş bulunmaktadır. 1951 yılında
yabancı sermayeye 4.8 Milyon TL.
tutarında yatırım izni verilmiş ol-
makla beraber gelen sermaye %
69,89 oranında ve 3.410 Milyon TL.
olmuştur. 1951 yılından sonra izin
verilen yabancı sermayenin kümü-
latif toplamı hızla artarken gelen

sermaye tutarındaki artışlar aynı hızla olmamıştır. 1956 yılında verilen yatırım izinlerinin tutarı 274.432 Milyona ulaşırken gelen sermaye toplamı 39.807 Milyon TL'de kalmıştır. 1956 yılında verilen izinlere göre gerçekleşme oranı ancak % 14.51 dir. 1960 yılından sonra gerçekleşen yabancı sermaye yatırımlarında bir artış müşahade edilmektedir. 1951-1960 döneminde 493.420 Milyon yatırım iznine karşılık gerçekleşen yatırım toplamı 103.994 Milyon TL. gerçekleşme oranı ise % 21.07 dir. Bu oran 1960-66 döneminde sürekli olarak yükselmiştir. Öyleki 1965 yılında 93.320 Milyon TL. lik yatırım iznine karşılık gerçekleşen yatırım, izin tutarını aşarak 95.598 Milyon TL. sı olmuştur. 1966 yılında ise, 1951 yılından beri verilen yatırım izinleri toplamı 1.407.462.000.- TL. ya ulaşırken gelen sermayenin kümülatif toplamı 560.695.000.- TL. gerçekleşme oranı ise % 39,84 olmuştur.

16 Yıllık dönemde genel olarak tüm teşvik tedbirlerine rağmen, ülkemize gelen yabancı sermaye umulan ve hatta yatırım izni tutarlarının dahi çok altında kalmıştır. 1951-1960 dönemine kadar oldukça yavaş artan yabancı özel sermaye yatırımlarının 1960-66 döneminde nisbi olarak hızlanmış olması yabancı özel sermayenin yatırım yapma koşulları arasında sayılan siyar

sal istikrar ve risk konusunda daha güvenli bir döneme girilmiş olması ile izah olunabilir.

Şimdi konunun bir diğer yanını Maliye Bakanlığı kaynaklarından yararlanarak açıklamaya çalışalım. Maliye Bakanlığı kaynaklarına göre 1951-1967 döneminde ülkemize gelmesine izah verilen yabancı sermaye yatırım toplamı 174.400.905 dolardır. Bunun 84.225.732 doları aynî, 70.512.748 doları nakdî 13.197.615 doları aynî ve nakdî, 6.464.810 doları ise gayri maddidir. Görüleceği üzere yatırıma izin verilen yabancı sermayenin % 49 u aynî, % 44 ü ise nakdîdir. Bu, gelen sermayenin % 56 sının aynî veya gayri maddi unsurlar halinde gelmek istediğini göstermektedir. Gelmesine izin verilen 174.000.000 dolar sermayenin içerisinde 42.000.000 dolarla, Amerikan sermayesi başta gelmekte bunu, 18 Milyon dolarla, İsviçre, 15 Milyon dolarla Hollanda, 9 Milyon dolarla İtalya ve 8 Milyon dolarla Amerika-Finlandiya-İsviçre ortaklıkları izlemektedir.

1961-67 döneminde gerçekleşen yabancı sermaye yatırımları izin verilen miktarın ancak % 40 ı civarında olmuştur. Bu dönemde gerçekleşen yatırımlar, 38.808.171 dolarlık kısmı aynî, 30.510.055 dolarlık kısmı nakdî, 3.074.570 dolar-

lık kısmı ise gayri maddî olmak üzere toplam olarak 72.392.796 dolarlardır. Gerçekleşen yabancı sermayenin 21 Milyon doları Amerika, 10 Milyon doları Hollanda, 9 Milyon doları Almanya, 7 Milyon doları İsviçre ve 6 Milyon doları ise İsviçre-İtalya ortaklığı tarafından yapılmıştır. Bakiye tutar, aralarında Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, İsrail, İsveç, Kanada, Panama gibi ülkelerle, Ülkeler arası ortaklıklar tarafından gerçekleştirilmiştir.

117 ayrı firma tarafından gerçekleştirilen yatırımların sektörler dağılımı ise oldukça ilginçtir. En fazla yatırım, 31 firma tarafından 16.5 Milyon dolar olarak Kimya sanayiine yapılmıştır. Bunu, 3 firmanın yaptığı 14.3 Milyon dolarla kauçuk sanayi, 12.6 Milyon dolarla Makina-elektrik sanayi 5.2 Milyon dolarla gıda sanayi, bunlar da 4 er dolarla taş-toprak, madeni eşya ve makina sanayi izlemektedir. Diğer sektörler yapılan yatırımlar ise küçük miktarlar halindedir. Aynı sermaye en fazla kauçuk sanayiinde tesbit edilmiştir. Bu alana yatırılan 14.3 Milyon dolarlık yatırım 12.5 Milyon dolarlık kısmı aynı, 1.3 Milyon doları ise nakdî olmuştur. 413.800 dolarlık kısmı ise gayri maddi haklar olarak tescil edilmiştir. Nakdî sermaye çoğu en fazla 10.8 Milyon

dolarla kimya 7.4 Milyon dolarla makina-elektrik sanayiinde tescil edilmiştir. Nakdî sermayenin en yüksek olduğu sektör ise 76.818 dolarlık aynı sermayeye karşılık 2.243.000 dolarlık nakdî sermaye yatırımı yapılan hizmetler sektörüdür. Yapılan yatırımların tamamen aynı olarak tescil edildiği iki sektör tarım ve tahta sektörleridir. Bu iki sektöre toplam olarak yapılan 237.000 dolarlık yatırımın tamamı aynı olarak tescil olunmuştur. Gayri maddi hakların, aynı ve nakdî sermaye toplamından fazla olduğu tek sektör ise makina sektörüdür. Bu sanayiye yapılan toplam 4.1 Milyon dolarlık yatırımın 2.148 Milyon doları gayri maddi sermaye olarak tescil olunmuştur.

Gelen sermayeyi özet olarak tanımlamak gerekirse; yabancı özel sermaye yatırımları genel düzeyi ile önemli sayılamaz. Ayrıca, gerçekleşen yabancı sermaye yatırımları programlanan ve hatta müsaade edilen miktarların çok altında kalmıştır. Gerçekleşen yatırımların % 56 sı aynı ve ayrı maddî haklar olarak tescil olunmuş, nakdî sermaye oranı ise % 44 civarında kalmıştır. Bu nedenle yabancı sermaye yatırımları yoluyla Ülkemizin net döviz kazancı son derece sınırlı kalmıştır. Gerçekleşen yatırımların % 30 u Amerika, % 13 ü Hollanda % 12 si ise Almanya menşelidir.

Yabancı sermayenin tercih ettiği yatırım alanları ise başta imalât sektörü olmak üzer kimya, kauçuk, gıda, taş-toprak ve hizmetler sektörü olarak sıralanabilir.

B — TRANSFERLER

Gelen sermayenin nitelikleri hakkında verdiğimiz bu bilgilerden sonra bu bölümde 6224 Sayılı Kanunla memleketimize gelen yabancı sermayenin kanun uyarınca yaptığı transferleri inceleyeceğiz.

6224 Sayılı Kanun, yabancı sermayenin sağladığı kârlardan dışarıya transferler yapmasına ayrıca ana sermayenin satışı ile elde edilecek hasılâtın transferi konusunda da hiçbir sınırlama getirmemiştir. Bu bakımdan sağlanan kârlar ve anasermaye rahatça transfer edilebilmektedir.

1950-1967 döneminde Ülkemize toplam olarak 72.392.796 dolar yabancı özel sermaye geldiğini kaydetmiştik. Aynı dönemde net kâr transferleri ise Maliye Bakanlığı kaynaklarından 35.387.749 dolar olarak tesbit olunmuştur. Bu demektir ki söz konusu dönemde Ülkemize gelen yabancı sermayenin % 50 ye yakın bir bölümü net kâr olarak transfer edilmiş bulunmaktadır. Yapılan transferlerin 12 Milyon dolarlık kısmı 4 Hollanda firmasına aittir. Hollanda firmala-

rının 1950-1967 döneminde Ülkemizde gerek nakdî ve gerekse aynı olarak yaptığı yatırım tutarının 10.246.491 dolar olduğunu hatırlamak mukayese yapmak yönünden faydalı olacaktır. Hollanda firmalarının yaptığı transferleri 10.6 Milyon dolarla Amerikan firmaları, 5,765 Milyon dolarla Alman firmalara ve nihayet 3,326 Milyon dolarla İsviçre-İtalyan firmalarının izlediğini görüyoruz. Bakiye transferler yatırım yapmış diğer ülkeler firmaları tarafından yapılmıştır. Söz konusu 4 ülkenin yaptığı transferler toplam net kâr transferlerinin % 90 nını teşkil etmektedir. Bu 4 ülkenin Ülkemizdeki yabancı sermaye yatırımlarındaki payları ise % 65 civarındadır. 1950-67 döneminde yapılan net kâr transferleri, yabancı özel sermayenin kârlılığı hakkında yeter derecede bilgi vermektedir.

Yapılan net kâr transferlerinin koları yönünden de tetkikinde fayda vardır. Yapılan net kâr transferlerinin en büyük bölümü gıda maddeleri sektörüne aittir. Bu sektörde 5,2 Milyon dolar yatırıma karşılık yapılan net kâr transferleri 9.672.000 dolardır. Kauçuk sanayiinde yapılan transferler 7,5 Milyon dolar, elektrik-makina sanayiinde 5,7 milyon dolar, metalden mamûl eşya sanayiinde 4,5 Milyon dolar ve kimya sanayiinde ise 3,7

Milyon dolarlık transfer yapıldığını tesbit etmiş bulunuyoruz.

Aşağıdaki tabloda faaliyet kolları itibariyle kâr transferleri ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

olarak 6.076.006 dolar transfer yapılmıştır. Transferlere bir de menşesine iade olunan ana yabancı sermaye transferlerini de ilâve etmek gerekir. Bu yoldan da söz konusu dönemde 1.778.249 dolar transfer

1950 - 1967 DÖNEMİNDE YABANCI SERMAYENİN FAALİYET KOLLARI İTİBARIYLA NET KÂR TRANSFERLERİ

Faaliyet Kolları	Firma sayısı	Kıymet (Dolar olarak)
Ziraat, Ormancılık ve Balıkçılık	1	21.668
Madencilik ve taş ocakları	1	101.740
Gıda maddeleri sanayi	4	9.672.613
Dokuma imalâtı	4	976.454
Ağaç ve mantar mamûlleri	1	27.968
Kauçuk sanayi	3	7.549.155
Kimya sanayi	14	3.699.744
Metaldan gayri madeni mamûller	3	238.872
Metallerle ilgili esas endüstriler	1	252.539
Metal eşya imalâtı	8	4.491.379
Makina imalâtı	4	1.541.003
Elektrik-makina sanayi	6	5.758.080
Ulaşım sanayi	2	127.819
Diğer imalât	2	556.469
Ticaret	1	372.250
TOPLAM	55	35.387.749

Yabancı sermayenin transferleri yalnız kâr transferleri değildir. Ayrıca gayri maddi hak karşılığı yapılan transferler önemlidir. Bu yoldan da 1951-67 döneminde toplam

yapılmıştır.

Yabancı sermaye yatırımları ile transferleri aşağıdaki şekilde özetliyebiliriz.

a) 1950-1967 Döneminde gerçekleşen yabancı sermaye yatırımları tutarı	72.392.796 dolar
b) 1950-1967 döneminde yapılan transferler tutarı	43.732.004 dolar
1) Net kâr transferleri	35.877.749 dolar
2) Gayri maddi hak karşılığı yapılan transferler	6.076.006 »
3) Ana sermaye transferleri	1.778.249 »

Demek oluyor ki 1950-1967 döneminde ülkemize 72.392.796 dolar yabancı sermaye girmiş aynı dönemde kanunun verdiği olanaklarla 43.732.004 dolar transfer edilmiştir.

Yabancı sermayenin Ülkemize sağladığı kârlar yalnız transfer edilen miktar kadar değildir. 6224 Sayılı Kanun, kârdan sermayeye ilâvelerde bulunmak olanağında vermiştir. Bu olanaktan yararlanan Amerika, Belçika, Fransa, Hollanda ve Amerika-Fransa ortaklığına dair 7 firma toplam olarak 4.102.921 dolar tutarındaki transfer edilebilir kârlarını ana sermayelerine katmışlardır. Bu miktarın bu günkü, 1 dolar = 15 TL. esasına göre, nominal değeri 61,5 Milyon TL. sıdır. Demek oluyor ki yabancı özel sermaye 1950 - 1967 döneminde Ülkemize efektif olarak getirdiği 30.074.000 dolara karşılık 43.732.000 dolar transfer etmiş ve toplam olarak 600 milyon TL. kâr sağlamıştır.

C — YABANCI SERMAYENİN TÜRK EKONOMİSİNDEKİ YERİ

Konuyu sonuçlandırmak yönünden 6224 Sayılı Kanunla Türkiye'ye gelen yabancı sermayenin Türk Ekonomisine yaptığı net katkıları da çeşitli yönlerden kısaca incelemekte fayda vardır.

Özel yabancı sermaye yatırımlarının 1963-1965 döneminde özel sektör yatırımları içerisindeki payı % 1,85 civarındadır. Bu pay yalnız imalât sektöründe % 7,71 e ulaşmaktadır.

Yabancı sermayenin özel sektörün yarattığı katma değer içindeki payı ise 1961-1964 yıllarında % 5,69 dur.

Yabancı sermaye kuruluşlarında çalışan işçi sayısının özel sektörün çalıştırdığı işçilere oranı ise en yüksek olarak imalât sanayiinde ve % 3 civarındadır. Özel yabancı sermaye yerli ortaklarıyla

beraber 1960-1964 döneminde Türk maliyesine 149 Milyon TL. tutarında gelir vergisi, kurumlar vergisi ve istihsal vergisi ödemiştir. Yabancı özel sermaye kuruluşları Türk bankaları tarafından sağlanan çeşitli kredilerden de yararlanmıştır.

Yabancı özel sermaye Türk ekonomisine teknolojik yönden, ithalât ikamesi yönünden ve ödemeler blânçosu yönünden de etkilerde bulunmuştur. Bütün bunlar yeterince incelendikten sonra daha kesin sonuçlar elde edilebilir.

Biz sonuç olarak diyoruzki; yabancı sermaye sorunu çok yönlü bir sorundur. Ülkemize önemli miktarda yabancı sermaye gelmekle beraber, ekonomimiz üzerindeki etkileri ve yarattığı sorunlar dikkatlice incelenmeye değer niteliktedir. Bugün için mevcut ya-

bancı sermaye kâr marjları yüksek olan alanları seçmekte ve Ülkemize büyük kazanç sağlayacak bir nitelik taşımamaktadır. Yabancı sermaye tüketim malları üreterek Ülkemize yararlı olamaz. Ancak önemli teknolojiler uygulayacak, ithalât ikamesi yanında ihracat yapacak sanayilere dönük yabancı özel sermayenin yararlı olmasından söz edilebilir. Bu halde bile yabancı sermayeyi Ülkemize çekecek koşulların niteliği bir takım zararlı sonuçlar yaratabilir. Bugünkü duruma bakıp «Yabancı sermaye olmazsa kalkınamayız» şeklide ifade olunan görüşlere katılmak olanağı yoktur.

Kalkınmamızı başarmada en yararlı ve onurlu yolun ulusal çabalarımızı artırmak olduğuna olan inancı paylaştığımızı belirterek konuyu kapatmak isteriz.

Ayın Ekonomik Olayları

Özel Sektör Mensuplarının sosyal güvenliği

Faruk ÇEHRELİ

Anayasanın bellibaşlı prensiblerinden biride sosyal güvenliğin bütün vatandaşlar için sağlanmasıdır. Devlet plânlama teşkilâtının, bu Anayasa ilkesinin ışığı altında, vatandaşların sosyal güvenliği konusu ön plânda yerine getirilmesi gereken konulardan biri olarak, titizlikle ele aldığını görmekteyiz.

Uzun süreden beri İstanbul Ticaret Odası ve Odalar Birliğinde yapılan çalışmaların sonuçlandığını, tüccar, sanayici ve borsa mensuplarının sosyal güvenliğini sağlayacak olan «Tüccar, Sanayici ve

Borsa Mensupları Sosyal Sigorta Kanun Tasarısı»nın hazırlanarak Ticaret Bakanlığına verildiğini memnuniyetle görüyoruz.

Bugün memleketimizde, son verilen rakkamlara göre, sosyal sigortaya tabi 1.261.856; Emekli Sandığına tâbi 613.514; özel banka ve sigorta sandıklarına tâbi 36.209 kişi mevcuttur. Ticaret Odalarına, Sanayi Odalarına ve borsalara kayıtlı yarım milyonun üstünde özel sektör mensubunun olduğu bilinmektedir. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde, Anayasa ilkelerinden bi-

rinin daha, yurt çapında uygulanması bakımından, büyük bir adım atılmış olacaktır.

Bu tasarının diğer bir yönüde; sosyal düzen içinde, özel sektör mensublarının tutumuna, sosyal adalet ilkeleri bakımından daha rahatlatıcı katkıda bulunabilme imkânında eklিয়েcektir. Özel sektör mensubu iktisadi hayatın akışı içinde ve bu hayatın yapısı icabı yarınından emin değildir. Kazancı ne kadar çok olursa olsun onun yetinmemesinin faktörlerinden biride yarının ne getireceğini bilememesidir. Çok büyük imkânlarla sahip özel sektör mensublarının son derece elim durumlara düştüğünü hepimiz biliriz. Yarınından emin olma, Tüccar, Sanayici ve borsa mensubunu rahatlatacaktır. Uzun vadeli hesaplarında yarının endişesi için ayırdığı payı, rantabilite hesaplarından gönül rahatlığı ile çıkarabilecektir. Sağ, sol çekişmelerinin sosyal hayatın tansiyonunu en yüksek düzeye çıkarttığı son senelerde özel sektör müntesibi için yarının endişesi ve bunun hesaplarına, yatırımlarına intikal eden payı dahada artmıştır. Bu tasarısı kanunlaştığı takdirde yatırımları, kârlılık derecesini etkiliyen saydığımız faktörlerin tesiri oldukça azalcaktır. Özel sektör mensubu sosyal adalet ilkelerini daha rahatlıkla düşünebilme ortamına

girecektir. Öteden beri düşündüğümüz ve özel sektör mensublarına tavsiye ettiğimiz-yatırımlarınızda millî ekonomiye katkıda bulunmak şartınıda arayın, mevcut yatırım sahaları içinde en kârlı olan işin millî ekonomiye katkıda bulunmak bakımından olumsuz olması halinde bu işe itibar etmeyin, kârlılık derecesinin en üst seviyesi ile millî ekonomiye katkıda bulunmak ilkesinin çatışmadığı iş sahaları pek çoktur işte bunları bulun - tavsiyesi daha rahatlıkla özel sektör mensubu tarafından gözönünde tutulabileceğine kaniyiz.

İfadelerimde daima Özel sektör mensubu tabirini kullandım. Fakat bu kanun tasarısı yalnız tüccar, sanayici ve borsa mensublarını kavramaktadır. Bu kitlenin dışında büyük bir zümre olarak esnaf ve sanatkârları görmekteyiz. Çok iptidaî bir örgüt içinde olan bu toplumunda, en yakın zamanda sosyal güvenliğinin temini gereklidir. Toplum olaylarının akışı, hükümetleri sosyal adalet ve sosyal güvenlik konusunu, Anayasamız bakımından, ön plânda tutmaya icbar etmektedir. Çok geri koşullar içinde bulunan köylünün sosyal güvenliğinin temini, en evvel ele alınması gereken bir konu idi. Eğitim ve kültür sahasında iptidailiğimize, geri kalmışlığın maddi yetersizliğide eklenince Anayasanın

amir hükmü olmasına rağmen hükümetler bu konuya el atmadan çekinmişlerdir.

Tüccar, sanayici ve borsa mensubunun sosyal sigortasının, devlete her hangi bir külfette tahmil etmiyeceğine kaniyiz. Esnaf ve sanatkârın sosyal güvenliği konusunda, iyi tertiblendiği takdirde devlete genede fazla bir yük yüklemeyiz.

Hazırlanan kanun tasarısında tüccar, sanayici ve borsa mensubları olarak sigortalıya ve bunların hak sahiblerine yaşlılık, malûllük ve ölüm halinde sağlanacak miktarların ve pirimlerin yeterli olduğunu görmekteyiz.

Gelir Dilimi TL.	Gelir dilimi Karşılığı Ödenecek Aylık Aylık Pirim TL.
500,—	75,—
800,—	120,—
1.200,—	180,—
1.600,—	290,—
2.000,—	290,—
2.500,—	375,—
3.000,—	450,—
3.600,—	540,—
4.200,—	630,—
5.000,—	750,—

Ticaret Bakanlığınca, bu kanun 5590 sayılı kanunla ilişkili bulunmakta ve 5590 sayılı kanunda yapılacak değişiklikten sonra dü-

şünülebileceği ifade edilmektedir. Haddizatında 5590 sayılı Odalar, borsalar ve odalar ve borsalar birliği kanununun tadili için bir çalışma vardır ve bu son safhaya gelmiş bulunmaktadır. Fakat komisyonlarda, Senato ve Millet Meclisindeki çalışmalar konunun çok taraflı oluşu yüzünden uzayabilir. 5590 sayılı kanuna «Oda ve Borsa Mensublarının Sosyal güvenliği özel bir kanunla düzenlenir» fıkrası ilâve edilerek tasarısının kanunlaşması sağlanabilir.

İstanbul Ticaret Odasının ve Odalar Birliğinin, davanın ehemmiyetine binaen, tasarısının bir an evvel kanunlaşması için, konunun Ticaret Bakanlığının teklifi olarak Parlemontaya sevkini temin babında çok sıkı çalışma yapılmasını yerinde bir hareket olarak niteleriz.

AVRUPA TOPLULUKLARI KOMİSYONU GENEL SEKRETERİ EMİL NOELİN «TÜRKİYE - AET ORTAKLIĞININ İKİNCİ DÖNEMİNDE TOPLULUK VE TÜRKİYE - ORTAK PAZAR İLİŞKİLERİ» KONULU KONFERANSINDAN NOTLAR.

İktisadi Kalkınma Vakfının davetlisi olarak memleketimizi ziyaret eden, Avrupa Toplulukları Genel Sekreteri Emil Noel, İstanbul Ticaret Odası meclis salonunda, 19 Şubat Cuma günü, «Türkiye - AET Ortaklığının İkinci Döneminde Topluluk ve Türkiye - Ortak Pazar

İlişkileri» konulu ilginç bir konferans verdi. İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Behçet Osmanağaoğlu'nun yönettiği konferans, çok sayıda davetli tarafından alâka ile takib edilmiştir.

Daha evvel memleketimizi ziyaret ederek, Türkiye-Ortak Pazar ilişkilerinin çeşitli konularına temas eden, Topluluk Komisyonu üyesi Prof. Dahrendorf'un da kesin olarak belirttiği gibi, Genel Sekreter Emil Noel de, çalışmamız şartı ile ortak pazarın bizlere faydalı olacağını, böyle bir tabir kullanmakla beraber, ihsas etmektedir. Dahrendorf bunu kesin bir lisanla ifade etmiş ve Ortak Pazarın bir iane kurumu olmadığını belirtmişti. Ortak Pazarla olan ilişkilerimizde gayet iyi bilindiği gibi yapılacak iş, bu geniş kitleye ihraç edebilme imkânlarımızı artırmaktır. Gösterilen kolaylıklardan faydalanan, elan daha kurtulamadığımız otarşik ekonomi görüşünden uzaklaşmaktır. Dünyaya dönük ihracat yapma imkânlarını araştırmalıyız. Ortak pazar Türkiye için bu yönden dünyaya açılan en müsait bir penceredir. Ortak pazar çevresinden yurdumuza davet ettiğimiz bütün mütehassısların görüşü iyi işlendiği takdirde Türkiye'de büyük bir ihracat potansiyelinin bulunduğu kanısındır. Genel Sekreter Emil

Noel'de bunu sarıh olarak belirtmektedir.

Sayın Genel Sekreter Emil Noel'in, konferansının esasını teşkil eden geçiş döneminde Türkiye'nin üzerine eğilmesini tavsiye ettiği görüşleri özetle şöyledir:

«1 — 5 yıllık plânların disiplini ile AET'nin disiplin ve mekânizması ahenkli bir hale getirilmelidir.

2 — Kamu sektörü ile özel sektör arasında mevcut olması gereken eşitlik ve ahenk gerçekleştirilmelidir.

3 — Yüksek öğrenimde teknolojik reformlar yapılarak yeni kadrolar yetiştirilmelidir.

4 — Kamu otoritesi ihracatın geliştirilmesi için bir çok tedbirler alınmıştır, fakat bürokrasi ihracat kurallarını bilmediği ve formalist olduğu için, bu tedbirler, tesirini kaybetmektedir. Bürokratlar eğitilmeli ve formalizm azaltılmalıdır.

5 — Sanayicileriniz satabileceği malı üretmeli, ihracatçılarınız daha faal, daha atılgan olmalıdır.

6 — Kalite, ambalaj ve reklâm konularına gereken önem verilmelidir.

7 — Turizm'e de önem ver-

mek gerekir fakat turizminizin ödeme dengenize olumlu etki yapması 1980 - 1990 yıllarında mümkün olacaktır.

8 — Türkiye'nin ihracatının gelişmesi büyük ölçüde ithalatının artmasına bağlıdır. Bu itibarla transferler zamanında yapılabilir.

9 — Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olabilmesi için geçiş döneminde ihracat 3-4 misli arttırılmalıdır. İncelemelerimize göre ülkenizin imkânları 10 yıl içinde ihracatı 3 misline çıkarmağa müsaittir.»

AET Genel Sekreteri Ortak Pazar'ın Türkiye için sağladığı avantajlar hakkında da şöyle konuşmuştur:

«1 — Türkiye imzaladığı Protokolle geniş avantajlar sağlamış, bunun yanında sembolik sayılacak kadar az yükümlülük altına girmiştir.

2 — Geçiş dönemine girmeniz, yabancı sermayenin Türkiye'ye akmasına vesile olabilir. Ancak bu da birçok problemleri beraberinde

getirir. Sermayelerin transferi, faydalı sermayelerin gelmesi, ekonominin anahtar sektörlerine yabancı sermayeyi sokmamak şeklinde isimlendireceğimiz bu problemlerin, ülkenin menfaatlerine en iyi hizmet edecek bir şekilde çözümlenmesi gerekir.

3 — Ortak Pazar'ın sağlayabileceği diğer bir fayda da ülkeye işçi dövizlerinin gelmesine imkân vermesidir. Türkiye'nin AET'ye ihracatı 240 milyon dolar, işçi dövizlerinden geliri ise 270 milyon dolardır ve bu gelir gitgide artacaktır.

4 — Ortak Pazar Türk ekonomisini faal hale getirecektir.

5 — Sanayileşmiş ülkelerle ticarî ilişkilerle girişmek sanayileşme yolundaki bir ülkeyi refaha götürebilir.

6 — Türkiye Ortak Pazar'dan uzun vadeli ve ucuz faizli krediler sağlayacaktır.»

Konferanstan sonra, konuşmacıya ilginç sorular yöneltilmiş, bunların cevaplandırılmasından sonra toplantı sona ermiştir.

**T. C.
MALİYE BAKANLIĞI**

Gelirler Genel Müdürlüğü

Sayı : 24491 - 89 - 71/57588

Ankara, 28/Aralık/1970

Vergi Usul Kanunu

Madde 315

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ

SIRA NO : 105

Yeni Amortisman Nisbetleri Hakkında :

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 315 inci maddesi gereğince belli edilmiş ve 30/12/1961 günlü ve 10997 sayılı Resmî Gazetede ilân edilmiş bulunan amortisman oranlarına ilişkin (Vergi Usul Kanunu) 55 sıra sayılı genel tebliğe bağlı amortisman cetvelinin; Genel Tablo/b-Deniz nakil vasıtaları bölümü, özel tablolar/1. Maden İşletmeleri ve maden ocakları tablosu, III. Mensucat Sanayii tablosu, IV. Çimento sanayii tablosu, VII. Ateşe dayanır malzeme sanayii tablosu, XIII. Kimya ve ilâç sanayii tablosunun 1. Azot Sanayii bölümü ile 2. Sun'î gübre sanayii bölümü, XIX. tablonun 25. Gemi İnşası ve tamiri işleri sanayii bölümü ve XXIV. tarım işletmeleri tablosu yeniden düzenlenmiş ve XVI. tabloya; Formika imal sanayii 3. bölüm olarak, XIX. tabloya; Rafine Tuz imalatı 29. bölüm olarak ve XXIII. tablo/14. Demir yolları işletmesi bölümünün, t-yük vagon ve furgonları tertibine 2. Buz deposu soğuk hava vagonları, termos vagonlar pozisyonu eklenmiş olup, bu değişiklik ve ilâveler tebliğe bağlı cetvelde gösterilmiştir.

Mezkûr yeni amortisman nisbetleri adı geçen kanunun 318 inci maddesi hükmü uyarınca 1970 hesap döneminden başlayarak ve 55 sıra sayılı genel tebliğdeki açıklamaya göre uygulanacaktır.

Bilgi edinilmesi rica olunur.

Maliye Bakanı Y.
Adnan Başer Kafaoğlu
Gelirler Genel Müdürü

1)

GENEL TABLO

Amortisman
Nisbeti %

VIII - b. Deniz Nakil Vatisaları :

1 — 300 tondan yukarı motor veya buharla müteharrik yük ve yolcu gemileri	6
2 — Tankerler :	
a. Asit Tankerleri	12
b. Diğer Tankerler	8
3 — Frigrofik gemiler	8
4 — Kayıklar ve Mavnalar	20
	Aynı liman içinde uzak seferlerde
5 — 300 tondan aşağı saç gemiler	7 11
6 — 300 tondan aşağı Ahşap gemiler	10 12

2)

ÖZEL TABLOLAR

1. Tablo

Maden İşletmeleri ve Maden Ocakları

1 — MADEN İŞLETMELERİ :

a. Harmanı ve yığın yerleri, düzlükler, ana ku-
yular ana ihraç galerileri	5
b. Lavvarlar, su kuvvet makinaları, şevalmanlar
sabit tulumba ve vantilatörler, şarjman,
rapid	6
c. Öğütücü makinalar, briket makinaları, sür-
me makinaları, ezici eleyici, ayırıcı maki-
nalar, sabit kompresörler, kazıcı ve kırıcı
makinalar, rambile tesisleri seyyar küçük
dizel ve sair motörler, buhar makina ve
tesisleri, konsantrasyon tesisleri ve istinat	

ve ihata duvarları, demir yolları, su yolları kanalizasyonlar, aydınlatma, ısıtma, telefon ve su tesisleri, açık işletmelerde kullanılan büyük kapasiteli bantlar çelik konstrüksiyonları, büyük kapasiteli toprak dökme ve yayma makinaları	10
d. Konveyörler, makinalı ve makinasız rulaj tesisleri, seyyar tulumba, seyyar vinç, seyyar kompresör ve vantilatör, ihraç vinçleri, tahlisiye teçhizatı, lokotraktörler, vagonetler, dozer, buldozer ve grayderler, kavurma ve ağlamerasyon üniteleri, izabe fırınları, konverterler ve tasfiye fırınları, transkavatör, büyük delici (Churndrill, kıystonedrill, Ratarydrill, gibi)	20
e. Asitli suların bulunduğu mahallerde tesis olunan demir yollar ve raylar, ekskavatörler, krenyler, her türlü yükleme makinaları, cevher ve toprak nakline tahsis olunan ağır tonajlı kamyonlar	25
f. İzabe potaları	50
g. Dekapaj masrafları	

İstihsal oluncak cevherin tonajı ile veya metal muhtevasiyle mütenasiben itfa olunur.

2 — LİNYİT ve TAŞ KÖMÜRÜ MADEN OCAKLARI :

1 — Yeraltı imâlatı :

a. Ana ihraç kuyuları, ana havalandırma kuyuları	6
b. Ocak dışı stok yerleri, harmanlar	5
c. Katlar arası tali kuyular, iç kuyular, ana desandiriler, iki tali kat arasına	

sürülmüş bürler ve eğri galerileri, ana ihraç kuyularının kat akrosajları ve siloları, ana kat tulumba daireleri su depoları	10
d. Rekup lâğımları, kat akrosajları ve silolar, sondaj ve arama galerileri, madeni tahkimat	20
2 — İhraç tesisleri :	
a. Kuyu şövelmenleri, betonarme ihraç kulesi, kuyu içi teçhizatı, ana kuyu ihraç makinası ve müştemilatı	6
b. Tali kuyu teçhizatı şovelmanı ve ihraç makinası müştemilatı	10
c. Vinçler ve müştemilâtı, kuyu katı itici ve yükleyici tesisatı, asansör ve çevher kovası	15
d. Kuyu kazı kovaları ve kalıpları, kafes ve skip koşum tertibatı ve moletler	20
3 — Havalandırma tesisleri :	
a. Ana kompresörler, ana vantilatör ve müştemilatı, elektrikli tali havalandırma pervaneleri, basınçlı hava pervaneleri, seyyar kompresörler	10
b. Büyük ve küçük basınçlı hava boruları, teferruatı :	
1 — 80 mm. büyük	6
2 — 25-80 mm. arası	20
c. Tali havalandırma tesisleri, basınçlı hava motoru ve teferruatı	15
4 — Su ihraç tesisleri :	
a. Ana tulumbalar ve elektrikli tali tulumbalar, santrifüj tulumbalar, klar ve filitre cihazları motopomplar	10
b. Basınçlı hava tulumbaları ve bilumum su boruları	20
c. Her türlü slam ve pis su tulumbası	15
5 — Elektrik teçhizatı :	

a. Yer altı ve yer üstü transformatorları, manometreler	5
b. Yer üstü elektrik motorları, jenaratör ve redresörleri, şarteller, yol vericiler, ocak telefonları, buhar kazanları, buhar jenaratörleri, jenaratör ve ikaz dinamosu tevzi ikaz tabloları, kanderde, transformator şarj dinamosu	6
c. Yer altı elektrik motorları, jenaratör ve redresör yer altı kabloları (zırhlı ve lâstik) ocak için elektrik aletleri, ocak telefon şebekesi (Kablo v.s.) şalter elektrik sayacı	10
d. Yer altı trolley şebekesi	20
6 — Kazı delme yükleme tesisatı :	
a. Drağlayn, yükleyici kürek makinası, sondaj makinası martopikör, marto-perferatör, kömür deliciler kömür rendesi, portkopaç makinası, ramble makinası, ve teferruatı, sementation makinaları	20
b. Skrayper	12
7 — Nakliyat teşhizatı :	
a. Trolley ocak lokomotifi, kısa ve uzun ömürlü dekovil hatları, küçük ve büyük ocak arabaları ve teferruatı ile taşıma cihazları, akümülatörlü ocak lokomotifi, sonsuz halat nakliye sistemi, havai hat nakliyat sistemi (kova ve makaraları dahil)	10
b. Buharlı dekovil lokomotifi, lokomotif	6
c. Dizel ocak lokomotifi, basınçlı hava lokomotifi, alkoli ve asitli lokomotif akümülatörleri, band konveyör tesisatı ve teferruatı, desansörler, elektrikli ocak vinçleri ve basınçlı hava ocak vinçleri	12

d. Zincirli konveyörler ve teferruatı, elektrikli sallantılı oluk motoru, basınçlı hava sallantılı oluk motoru ve sallantılı oluklar, freno, ray demirleri	20
8 — Ocak emniyet ve tahlisiye teçhizatı :	
a. Ocak gaz dedektörleri, oksijen doldurma tulumbası, köpük makinası	10
b. Oksijen teneffüs cihazları, pulmatör, inhalatör ve tulumbası ve teferruatı, tahlisiye cihazları oksijen tulumbası, maske	12
c. Madeni emniyet şapkaları (baretler)	30
9 — Ocak aydınlatması :	
a. Lâmbaları şarj yapmak için motor-jenaratör veya redresör grupları, lâmba rafları ve tertibatı, ocak içi aydınlatmasını temin eden sabit tesisat	6
b. Madeni el lâmbaları, emniyet lâmbası, başlıklı madenci lâmbası, alkali ve asitli lâmba akümülatörü, ocak içi seyyar basınçlı hava lâmbaları ve teferruatı	20
10 — Yıkama zenginleştirme tesisatı .	
a. Lâvvar siloları su durultma kuleleri ve teferruatı, tevessup havuzları	5
b. Lâvvar umumi (binalar hariç) elektrik tesisatı, her türlü kırıcılar, bilyalı diskli öğütücüler, tromel elekler, kon-santrasyon tabloları ve kasaları, uzun meyilli oluklar, ağır mayi ayırıcıları, flatasyon telleri, sabit ızgaralar (iri parça tesisleri), her türlü tulum-balar, santrifüj süzücüler, filitre ve	

vakum pompaları ve teferruatı, termik fırınları (rutubet kurutma tesisleri), tagdiye cihazları	10
c. Kırblaj üniteleri, tasnif cihazları ayırıcıları	6
d. Band konveyörler, sallantılı elekler	12
e. Elvatörler, çelik plâkalı konveyörler, vibrör elekler ve teferruatı, şamlı şu nakleden borular, konveyör itme tertibatı	20

3)

III. TABLO

Mensucat Sanayii

1 — YÜNLÜ MENSUCAT :

a. Yıkama makina ve banyoları ile boya kazanları :	
1 — Madenden mamul olanlar	10
1 — Ağaçtan mamul olanlar	15
b. Strayhgarn İpliği :	
Kurutma, harman, hallaç, açma, eleme, yıkama, tarak, iplik, katlama, bobin, çile makina ve tesisleri ve İplik büküm makinaları	8
c. Kamgarn İpliği :	
Kurutma, taraklama, tarama, çekme, iplik, aktarma, katlama buharlama, çile makina ve tesisleri ve İplik büküm makinaları	8
d. Yünlü Dokuma :	
1 — Madenden mamul çözgü ve hazırlama makinaları	7

- 2 — İplik buharlama ve hazırlama makina ve tesisleri ve dokuma makina ve tezgâhları 8
- 3 — Ağaçtan mamul çözgü makinaları ve teferruatı, el dokuma tezgâhları, haşıl makina ve kazanları 10

e. Terbiye :

- 1 — Madenden mamul kumaş yıkama makinaları 10
- 2 — Ağaçtan mamul kumaş yıkama makinaları 15
- 3 — Katlama ve top yapma, cımsız, kontrol ve ölçme, hidrolik pres 7
- 4 — Dink kaynatma, makas, şardon, fularlar, dekatir, fırça, ratine, ütü, santrafûj, süzgeç, kurutma, ve silindir pres makina ve tesislerinden :
- a) Kimyevî tahribata maruz ol-
mıyanlar 10
- b) Kimyevî tahribata maruz
olanlar 15

2 — PAMUKLU MENSUCAT :

- a) Pamuk Hazırlama :
Çırçır ve pres makina ve tesisleri 8
- b) Pamuk İpliği :
Harman, hallaç, taraklama, tarama, çekme, fitiller, iplik, dikiş ipliği, büküm, katlama, bobin, çile, pres, paket, villo ve telef açma makina ve tesisleri ve iplik büküm makinaları 8

c) Pamuklu Dokuma :

1 — Bobin, çözgü, atkı, aktarma, düğüm, çapraza alma, memlendirme, tahar ve kontrol makina ve tesisleri	8
2 — Dokuma ve haşıl makina, tezgâh ve tesisleri	10

d) Terbiye :

1 — Metraj, top yapma, sarma, katlama, pres ve etiket makinaları	7
2 — Basma makina ve tesisleri :	
a) Rulo druck, Pentograf, molet tezgâhı, fotogravür, resim ve makina ve tesisleri, adisyon kopya makinalar, kalıp germe, kalıp kurutma.	8
b) Otomatik filmdruck, Emprime masa ve kalıpları, Kromaj şablon, yıkama ve diğer şablon, yıkama ve diğer şablon hazırlama makinaları.	10
3 — Kasar ve Meserize :	
Boya, yıkama, kaynatma, kurutma, apre makina ve tesislerinden :	
a) Kimyevî tahribata mâruz olanlar	10
b) Kimyevî tahribata mâruz olanlar	15

3 — TRİKOTAJ — ÖRME, HAZIR GİYİM EŞYASI SANAYİİ :

- a) Bobinuar, çile ve çözgü makinaları,

her nevi bant sistem makinaları ve konveyörler gibi makinalar	8
b) Trikotaj makinaları :	
1 — Düz ve links trikotaj makinaları (Motorlu, jakarlı makinalar dahil), yuvarlak trikotaj makinaları (jakarlılar dahil), Dantel ve tül perde makinaları (Raşel makinaları dahil), Çorap makinaları	10
2 — Motorsuz trikotaj makinaları	8
c) Örme makinaları :	
1 — Yuvarlak örme makinaları (Mayözlü makinalar dahil)	10
2 — Düz örme makinaları :	
a) Cotton makinalar)	
b) Jarse makinalar)	10
d) Nakış işleme, brode ve benzeri makinalar	10
e) Konfeksiyon :	
Her nevî dikiş makinaları (Trikotaj, kumaş, deri konfeksiyon makinaları), Her türlü kesim makinaları	10
f) Terbiye Firisaj ve apre makinaları :	
Yıkama ve çalkalama makinası, germe ve genişletme makinası, çevirme makinası, her nevî kurutma makinaları (Kalenderler), keçeleştirme ve ratina makinaları, her nevî ütü presleri ve prebording makinaları, tüylendirme makinaları, kimyevî maddelerle yıkayarak tüylendirme makina-	

ları (Volhen makinaları), boya makinaları.

1 — Kimyevî tahribata maruz ol-
yanlar	10
2 — Kimyevî tahribata maruz olan-
lar	15

4 — TEKSTÜRİZE SANAYİİ :

a) Bobinuar, katlama ve birleştirme,
çile ve çile açma makinaları	8
b) Bilumum büküm makinaları	10
c) Boya ve fiksaj makina ve tesisle-
rinden;	
1 — Kimyevî tahribata maruz ol-
yanlar	10
2 — Kimyevî tahribata maruz olan-
lar	15

5 — KENDİR — KETEN, JÜT, SİZAL VE BEN-
ZERİ NEBATİ ELYAF SANAYİİ :

a) Kendir havuzlama ve soyma makina
ve tesisleri	12
b) Kendir veya jüt ipliği :	
1 — Tarak, çekme, iplik ve büküm
makinaları	10
2 — Yumuşatma ve keşme maki-
naları	12
c) Kendir veya jüt sicimi :	
1 — Yumak ve çile makinaları	6
2 — Katlama ve cila makinaları,
pres	8

d) Kendir veya jüt dokuma :

1 — Bobin, çözgü, haşıl, makas, memlendirme, kalender	8
2 — Dokuma makina ve tesisleri, atkı makinaları	10
3 — Elyaf iplik boyama ve kurutma makinalarından :	
— Kimyevî tahribata maruz olanlar	15
— Kimyevî tahribata maruz olmayanlar	10

6 — VİSKOS SANAYİİ :

a) İhzar, üretme, çile, bobin, banyo, makina ve tesisleri, balya kısmı ve paketler	12
b) Kimyevî tahribata maruz, çabuk bozulabilir tekne, kazan, makina (Terbiye)	15
c) Songipek (Viskos) İstihsal Makinaları : Kurutma	10

7 — İPEK VE FLATÖR SANAYİİ :

a) İpek İpliği :

1 — Flâtör, dekatir ve tavlama makinaları	10
2 — Koza ayırma, kalite ve tahlil kontrol aparatları	8

b) İpekli Dokuma :

Tavel, katlama, çile, bobin, atkı, aktarma, tahar kontrol, çözgü makinaları, hüküm, ankolez, iplik buharlama ve dokuma makinaları	8

c) Terbiye, Fiksaj ve Apre makina ve Tesislerinden :

1 — Kimyevî tahribata maruz olanlar	10
2 — Kimyevî tahribata maruz olanlar	15

8 — HALI SANAYİİ :

a) Yıkama makina ve banyoları ile boya kazanları :

1 — Madenden mamul olanlar	10
2 — Ağaçtan mamul olanlar	15

b) Halı İpliği :

1 — Kurutma, harman, hallaç, açma, eleme, çile, çözgü makina ve tesisleri	5
2 — İplik makinaları	8

c) Halı Dokuma :

1 — Dokuma makina ve tezgâhları	10
2 — El halı dokuma tezgâhları	15

d) Dokumasız sisteme göre; halı, keçe ve benzeri makina ve tesisleri

10

9 — BALIK AĞI DOKUMA SANAYİİ :

— Balık ağı dokuma tezgâhları, bobin makinaları ve benzeri bilumum makinalar	8
--	---

4)

IV — TABLO

ÇİMENTO SANAYİİ

a. Kurutma dolapları, paketleme makina ve tesisleri, fırınlar, tromelli kurutucu tesisleri	7
--	---

- b. Çimento siloları, çamur siloları, çamur hazırları, stok holleri 6
- c. Bilyalı değirmenler, valsli değirmenler, taşları parçalama, karıştırma ve kırma makinaları, konkasörler, ızgaralı klinker soğutucular, ayıklayıcılar, nakil şeritleri, elevatörler, klinker kırma tesisleri, siklonlar, velekler, vindzihterler, filitreler, zincirli ve plâkalı transportörler, helezonlar, döörler, pnomatik nakil tesisatı, vantilatörler, çamur ve çimento pompaları, gezer vinç ve kompresörler, yakıt hazırlama ve ateşleme makina ve tesisleri, stokhol tahliye tesisatı. 10

5)

VII. TABLO

ATEŞE DAYANIR MALZEME SANAYİİ :

- a. İhzar makinaları 8
- b. Presler, kalıplar, kurutma ve pişirme tesisleri 10

6)

XIII — TABLO

KİMYA VE İLAÇ SANAYİİ

1 — Azot sanayii :

- a. Saç silolar 6
- b. Boru köprüleri, garajlar, sıhhi tesisat ve demiryolu malzemesi 8
- c. Kömür boşaltma, stok etmeye hazırlama, kurutma ve öğütme tesisleri, kömür gazlaştırmasına mahsus Winkler jenaratör tesisatı, gazı kükürten temizleme tesisatı, gaz temizleme

maddesi hazırlama tesisatı, sugazı, karbondioksit, azot gazı, oksijen ve artık gaz gazometreleri, hava ayırma ve gaz nihaî tesisatı (kompresörler, türbün, apsorber, hararet ve soğukluk mübezzilleri, kondansatörler), karbondioksit giderme tesisi amonyak deposu, amonyak doldurma tesisi, amonyum nitrat gübre ve mahlûl hazırlama tesisi, alçı deposu, kesif nitrik asit deposu, demir ve ağaç işleri atölyeleri makina ve avadanlığı, geri soğutma tesisleri, kazan tesisleri, çamurlu su durultma havuzu tesisatı, kantarlar, torbalama tesisleri, alçıtaşı kırıcı makine ve tesisatı,

10

d. Karbonmonoksit giderme tesisi, asit nitrik tesisleri (Hava üfleşleri, gaz filtreleri, pompalar, soğutucular depolar ve atölye içindeki boru tesisatı), sülfirik asit deposu (pompalar, enjektör ve atölye içindeki boru tesisatı ve aletler),

12

e. Nitrik asit oksidasyon ve absorbsiyon tesisleri kuleler, valflar, pompalar, soğutucular, ölçü aletleri ve atölye içindeki tesis malzemesi), su lu nitrik asit deposu, su yumuşatma, asit aşılama tesisi, amonyum sülfat gübre tesisatı

15

2 — SUN'İ GÜBRE SANAYİİ :

a. Yüksek ve alçak tazyik makina ve teçhizatı, taşıma bantları, elvatörler, taşıyıcı borular, ham fosfat depolama ve mamul madde depolama tesisatı, pudralama maddesi hazırlama tesisi, ham fosfat öğütme tesisi, torbalama

ve yükleme ile ilgili makina ve teçhizat ile bunlar dışında kalan ve genel tabloya da dahil bulunmayan makina, teçhizat ve tesisat 8

- b. Olgunlaştırma depolama tesisatı, alkali ve asit vasatla çalışan makina ve teçhizatı, artık suların nötralizasyon tesisatı, sülfat asidi deposu ve tesisatı. 12
- c. Reaksiyon, kazan, kule, oda v.s. vasat teçhizatı 15

7)

XVI — TABLO

3 — Formika İmal Sanayii :

- a) Formika sıcak su tesisatı 6
- b) Formika presi (hidrolik) 8
- c) Fenol ve melamin emprenye makina ve tesisatı, buhar kazanı, krom çelik formika saçları. 10
- d) Soğuk çekme demir formika saçları :
1 — 1,5 mm. kalınlıktaki saçlar (aşınma) 20
2 — 3 mm. kalınlıktaki saçlar (yaş tava saçı) 10

8)

XIX — TABLO

25 — GEMİ İNŞAASI VE TAMİRİ İŞLERİ SANAYİİ :

- a) Kızaklar çekek yerleri 6
- b) İmal ve istihsal makinaları, atelye makina ve tezgâhları, diğer makina ve tezgâhları 8

c) Atelye ve fabrika aletleri	12
d) Modeller, Kalıplar	25
e) Havuzlar :	
1 — Yüzer	3
2 — Sabit	2
f) Kreynerler :	
1 — Atölye kreynerleri	6
2 — Ray üzerinde hareket eden açık hava kreynerleri	8
3 — Lastik tekerlekli kreynerler	10
4 — Yüzer (Sabit) Kreynerler	7

29 — RAFİNE TUZ İMALATI :

Rafine tuz imalinde kullanılan makina, teçhizat ve tesisat	15
---	----

9)

XXIII — TABLO

14 —

t) Yük vagon ve fuqonları :

1 — Yük vagonları, yük fuqonları, iş hizmet vagonları	2
2 — Buz depolu soğuk hava vagon- ları, termos vagonları	4

10)

XXIV — TABLO

TARIM İŞLETMELERİ

A — Arazi :

Arazi ıslahatı (Tarla kurutma ve sulama kanalla- ları gibi)	5
--	---

B — Tesisat ve tertibat :

Su yolları ve arklar 5

C — Alet ve makinalar :

1 — Mibzerler, bilumum ziraat makina ve aletleri, sût sağma ve yem hazırlama aletleri, tasnif ve ambalaj makinaları 10

2 — Traktör, biçer döğör, Triyörler, sırt atomizörü 20

3 — Bilumum el aletleri, boş kaplar, kamyon 25

Ç — Tesisler :

1 — Zeytinlikler 15

2 — Dutluklar 2

3 — Fındıklıklar 3

4 — Sûs ağaçları parklar, güllükler 5

5 — Bağlar 5

6 — Narenciye 4

7 — Şeftali ağaçları 10

8 — Kayısı, erik, badem ağaçları 4

9 — Elma, armut, ayva, incir ağaçları 4

10 — Vişne, kiraz, ağaçları 5

11 — Ceviz, kestane, antep fıstığı 2

12 — Sair meyveli ağaçlar 8

13 — Seralar 4

D — Dömirbaşlar :

1 — Labaratuar, eczane, revir aletleri, rasathane ölçme aletleri, bilumum fenni aletler ve teferruatı, çadırlar 10

2 — Arabalar	20
E — Canlı Demirbaşlar :	
1 — Sığır ve mandalar (Düveler, tosunlar, danalar ve buzağılar hariç)	10
2 — Koyun ve keçiler (Toklular, şişekler ve çepiçler hariç)	15
3 — Küçük evcil hayvanlar Tavuk, hindi, ördek, kaz ve tavşan (Civciv, piliç, ve palaz hariç)	25
4 — İş hayvanları (At, öküz, katır, eşek)	15
5 — Damızlık atlar	10
6 — Arılar	25
F — Kümes hayvanları üretme tesisleri :	
1 — Pedigruli aile kümesleri, damızlık kümesleri, piliç ve yumurta tavuğu kümesleri, elektrik motörleri, jenaratörler, su ve elektrik tesisleri	6
2 — Kuluçka makinaları, seyyar civciv kümesleri, otomatik yemlikler, yem karıştırma makinaları, yem kırma makinaları, yumurta ve ana tasnif makinaları, tüy süzme tavuk toplama kapları ve folluklar	10

İngiltere’de iş temini ve mahallî plânlama sorunu

Celâdet MORALIGİL

Büyük Britanya’nın ilk endüstri devrimi aşamasında **Ağır Nokta Teşekkülü’nün** sebebiyet verdiği dengesiz mahallî bünyesi, bugün dahi çözümü başırlanamamış, esaslı gelişme sorunları doğurmuş bulunmaktadır. Bununla beraber Büyük Britanya bu mahalli dengesizlikleri erken farkına varmış ve mukabil reyonall politika uygulanmış olmak iddiasında bulunabilir. Başlangıcı kırk sene evveline kadar uzanan, himaye, yardım ve teşvik tedbirleri ile kesin bir başarı sağlanamamış olmakla beraber yine de olumlu sonuçlar kaydedilmiştir. Geleneksel endüstri dallarında, son yıllarda iş yeri azalmasının hızlanmasına rağmen, faraza tahmin olunan işsiz o-

ranının ve dışa göçlerin artması, strüktürel bakımdan bilhassa dezavantajlı yerlerde dar hududlar içinde tutunabilmiştir.

Geçen yüz yılda Büyük Britanya’nın ilk endüstriyel strüktürünün kurulmasına paralel olarak, o zamanın endüstri merkezlerinde, Britanya nüfusunun artan bir ölçüde şehirleşmesi sonucunu doğuran — yuvarlak olarak ada sakinlerinin yarısı bugün yedi en büyük şehir etrafında toplanmıştır — bir demografik konsantrasyon meydana geldi. Britanya’nın bazı bölgelerinde prodüksiyonun tek taraflılığı, yani geleneksel ağır, tekstil ve makina endüstrisinin, aynı şekilde gemi inşa sanayiinin faikiyeti, hızlı bir nüfus artışına bağlı olarak,

Birinci Dünya Savaşından sonra rekabetin de kımıldamağa başladığı sırada artan bir işsizlik ve büyük sosyal zorluklar doğurdu. Zira aynı zamanda geleneksel endüstri dallarında gerileme tezahürleri kendini hissettirmeğe başlıyordu.

Coğrafi durumları nisbeten gayrı müsait olan bölgelerin ekonomik zorluklarını, ikinci sanayi nesli, ekonomi sektörlerinin enfrastüktürel olarak esas itibariyle İngiltere'nin yalnız düz yerlerine rastlayan iyi yerlerde yayılmış olması, daha da vahimleştiriyordu. Dağlık kuzey İngiltere, İskoçya, Wales ve Ulster yeni endüstriyel dinamizmden nisbeten az hissetmişlerdi. Geleneksel sanayide strüktürel düzene girme çabası devam ederken, bu eşit olmayan ekonomik kuvvetler dağılımının sonucu olarak, ki ifadesini aynı şekilde yeni yaratılan çalışma yerlerinin farklı sayısında buluyordu, çalışabilecek nüfus hacminin gereği gibi kullanılmasında yere göre değişen farklı bir tablonun meydana gelmesini, yani işsizler oranının adı geçen bölgelerde memleket ortalamasının epey üstüne çıkması neticesini doğurdu.

Her ne kadar son kırk sene zarfında Britanya mahallî politikasının esas hedefinde, geri kalmış denen bölgelerde yeni iş yerleri

temini ve ekonomik dengesizliğin kaldırılması hususu değişmeden kalmış olmakla beraber, mahallî politika kalkındırma sisteminde, ehemmiyetsiz olmayan bir değişiklik vukuu buldu. Başlangıçta Britanya hükûmeti münferit lokal yardımlarla işi başarabileceği inancındaydı. Bu sistemin aşîkâr yetersizliği, 1964 yılında plân bakımından her biri bir bütün teşkil eden on bir bölgenin kurulması sonucunu doğurdu. Sekiz plân bölgesi için - İskoçya ve Wales kendilerine özgü plân makamına ve Kuzey İrlanda özel bir statüye sahip bulunmaktadırlar - iki yeni, birbiriyle sıkı işbirliği yapan kuruluş meydana getirildi: İlgili bölgelerin tüm ilgililer grubunun takriben 25 temsilcisinden terekkün eden ve istişari fonksiyonu olan **Economic Planning Council** ve memurlardan meydana gelen ve esas itibariyle mahallî plânları hazırlayan **Economic Planning Board**. Bundan başka, bir tüm ekonomik plânlama, global bir strüktür politikasında münferit mahallî plânların uygunluğu için şart teşkil eder mülâhazasıyla, millî bir plânlama bürosu **Department of Economic Affairs** (DEA) meydana getirildi. Fakat daha 1969 yılında bu büro fesholunarak yetkileri muhtelif departmanlara taksim olundu.

Plânlama organlarının şeklen

basit yapısı karşısında karar veren organların esaslı fark arzeden, bir çok kollara ayrılmak özelliğinden olan ve her şeyden önce plânlama organları organizasyonu ile intibak etmeyen strüktürü durmaktadır. Millî alanda çeşit, çeşit idarî departmanlar mahallî politikayla iştigal etmektedirler. Faraza bu meyanda sadece iki önemlisini, **Board of Trade** ve **Department of Employment and Productivity**'yi zikrederim.

Büyük Britanya'nın politik sistemi mahallî hükûmetler tanınmadığından, mahallî makamlar Britanya'nın mahallî politikasında ikinci karar unsurunu teşkil etmektedirler. Bunlar esas itibariyle detaya inen beledi kararlar vermek ve onları yürütmek yetkisindedirler. Kendilerine terettüp eden vazifeleri yerine getirebilmek için Londra'daki merkezî hükûmetten önemli ölçüde emirlerine tahsis olunan yardımlar elde etmektedirler. Ortalama olarak bu subvansiyonlar tüm mahallî bütçelerin yuvarlak olarak yüzde kırkını tutmaktadırlar.

Plânlama organının ve karar verme makamının birlikte mevcudiyeti tabiatıyla mahallî politika idarî cihazının şişmesine sebebiyet vermektedir. Britanya başkentindeki rivayetlere inanılırsa, bu gerçek yeni muhafazakâr hükûme-

tin gözüne diken gibi batan hususlardan biridir ve gerekli tedbirleri almak niyetindedir. Bununla beraber şimdiye kadar bu rivayeti teyid eden bir tebliğ veya karar bulunmamaktadır. Buna rağmen **Tory**lerin eski Labour hükûmetinin muhallifi olarak almış oldukları vaziyetten, mahallî politikanın sekillendirilmesinde - organizasyondan başlayarak - mahdud bir değişikliğin yapılacağı anlaşılmaktadır. Bu reformda, mahallî politikada temele inen bir değişiklik yerine kısmî revizyonun bahis konusu olması muhtemeldir. Aynı zamanda sanayiye yapılan teşvik yardımlarının da açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Zira memur çevreleri dahi şimdiki sistemin yapılan yardımların israfına yol açtığı, bu bakımdan onun iktisadiliğinden şüphe bulunduğu görüşünü temsil etmektedirler.

Şu anda muhafazakâr hükûmetin beklenen politikasıyla ilgili reformu için elde emin dokümanlar bulunmadığından, aşağıda söylenenler statükonun taslağının çizilmesiyle iktifa etmektedir. Eski işçi hükûmeti tarafından 1964 senesinde Birleşik Krallığı on bir bölgeye bölmekten maksat, plânlama işlerini alt bir kademeye - mahallî durumlara daha vakıf olan mahallî organlara - yüklemektir. Aynı zamanda nisbeten karışık bir meto-

da göre, mahallî kademelerle intibak etmesi lüzumu olmayan, Sanayi bölgeleri ve geri kalmış bölgeler ayırımına teşebbüs olundu. Geri kalmış bölge olarak esas itibariyle İngilteredekine uyan ve kendine özgü bir kalkınma politikası izleyen **Ulster**'den başka **İskoçya** (Edinburg hariç), **Northern** aynı şekilde **Wales**'in **Nort-West**'in ve **South-West**'in bazı kısımları tavsif olunmaktadır. Geri kalmış bölgelere teşvik tedbirlerinden en geniş anlamıyla hisse verildiği halde Londra'nın geniş çevresine esas itibariyle mesken inşası yardımını kapsayan özel bir durum tanınmıştır.

Bu kabil kaba bir taksimin strüktürel dengesizliği gidermede hiç mesabesinde olduğu Labour hükûmeti çevrelerinde kısa zamanda anlaşıldı ve 1967 yılında geri kalmış bölgelere kıyasla daha yüksek teşvik ve yardımlardan yararlanan **Spesiel Gerikalmış Bölgeler** teşkil olundu. Bu tedbirler her şeyden evvel memleketin bazı yerlerinde kömür ocaklarının kapanmasının hızlanması ve maden işçilerinin ikâmet ettikleri yerlerde hemen, hemen hiç yeni iş bulabilmeleri ve ailelerinin sosyal durumunun önemli derecede kötüleşmesiyle kendiliğinden zorlayıcı bir durumun sonucuydu.

Ve sonunda 1969 yılında **Sir Joseph Hunt**'un riyasetindeki bir

komüsyonun raporuna dayanarak **Arabölgeler** veya **Intermediate Areas** meydana getirildi. Bundan maksat gelişme bakımından endüstri bölgeleriyle geri kalmış bölgeler arasında bulunan bölgeleri de bazı devlet yardımından faydalandırmaktı. Bu tedbir, ara bölgeler sanayiinin memleketin diğer taraflarına göç etmesini önlemek noktai nazarından hareket ediyordu. Bu göç strüktürel dengesizliği daha da arttıırırdı.

Başlangıçta vazih olan bölgeler teşkilinin tevali eden bölünmesi ve talî taksimatı dolayısıyla, son altı yıl içinde Biritanya mahallî politikası şüphesiz önceki basit çerçevesini kaybetti ve her gün biraz daha eski lokal münferit tedbirler şekline yaklaştı. Ancak eskisinden esastan farklı olarak devlet yardımları mahallî bir plân dahilinde koordine edilmiş bulunmaktadır. Çeşitli lokal bölgelerin ihtiyaçlarının artan bir şekilde hesaba katılması ve teşvik ve yardım politikası esnasında yeni dengesizliklerin meydana gelmemesinin temini, Britanya çevrelerinin görüşüne göre, bir farklılaştırmayı zorunlu kılmıştır.

Ada devletinin hemen, hemen üçte ikisi gelişmeğe muhtaç bölgelerden sayılmaktadır. Her ne kadar bunun büyük kısmı nüfus yoğunluğunun nisbeten az olduğu İskoçya ve Wales'in dağlık yüksek

yerlerine tesadüf ediyorsa da buna rağmen Britanya'nın çalışan nüfusunun % 20 ilâ % 25 arası geri kalmış bölgelerde çalışmaktadır. Demografik bir konsantrasyon bil-hassa geleneksel endüstri bölgelerinde, Newcastle ve Cardiff'te gözükmemektedir.

Mahallî politikayla ilgili hedeflere ulaşmak için yapılan malî yardımlar Büyük Britanya'ya oldukça masraf kapısı açmaktadır. Senelik takriben 250 milyon sterling veya brüt yatırımların % 3,5'u kamu idaresince mahallî politikayla ilgili hususlar için - bununla beraber sadece yatırımlar için değil - harcanmaktadır.

Diğer ülkelerin aksine, Büyük Britanya mahallî gelişmenin yönetilmesi için vergi politikasına baş vurmamaktadır. Buna mukabil duruma göre ayarlanan engelleyici ve bir çok teşvik edici vasıtalar yardımıyla gelişme bakımından aksayan bölgelerde endüstriyel faaliyeti yoğunlaştıracak bir uygulama izlemektedir. Bu uygulamada resmi makamların esas itibarıyla bir zorlaması olmamaktadır. İşsizliğin nisbeten az olduğu verimli bir bölgede yatırım yapılması halinde endüstrinin bütün önemli tevsi ve yeni yapım faaliyeti için almak zorunda olduğu **Certificate of Industrial Development**'in resmi makamca verilmesinden imtina olunması durumunda bu tedbir zorlayıcı

cıya benzer bir karakter taşımaktadır. Müteşebbisin, aynı yatırımı geri kalmış bir bölgede yapamıyacağına nedenlerini çürütülemeyecek bir şekilde ortaya sermesi halinde müsaadeden imtina olunmaz.

Devlet insiyatifi, mahallî politikayla ilgili devlet teşvik tedbirlerinden müteşekkil bir demeti ön plâna sürmektedir. Bayındırlık faaliyetleri için yapılanlardan başka her şeyden önce, diğerleri meyânında, yeni iskân mahallelerinin yapımı, sanayi bölgelerinin kazanılması ve kurulması, bilgiyi arttırmak ve yeni meslek öğretmek amacıyla kurulan öğretim merkezleri ve sipariş verme suretiyle yürütülen devlet politikası zikredilebilir. **Contract Preference Scheme**'ye göre hükûmet daireleri ve millileştirilmiş sanayi siparişlerini mümkünse geri kalmış bölgelerdeki firmalara vermek zorundadırlar. Hükûmet bir kaç yıl önce gerileyen sanayi kollarında meydana gelen serbest iş gücünü yeni bir faaliyete sevk etmek için yetişkin işçilerin kısa bir zamanda minimal bir ücret karşılığı yeni bir meslek öğrenmesini mümkün kılan **Government Training Centers**'leri kurmuş bulunmaktadır. Bu meydana, bugün sayıları kırkı aşmış bulunan -on iki tane daha plânlanmıştır- enstitülerin faaliyetleri, usta işçilerin bilgilerini daha çok arttırmak şeklinde de genişletilmiş

bulunmaktadır.

Geri kalmış bölgelere nakleden teşebbüslere meydana getirilmiş sanayi bölgelerin emre amade tutmak maksadiyle **Industrial Estates Corp.** kuruldu. Devletçe kurulmuş olan sınaî binalar müsait şartlarla kiralanabilir veya satın alınabilir. Geçen yılın ortasında devletin bu yardımından yararlanan 400 üretici şirket vardı. 1946 yılında başlangıçta Londra'nın geniş alanının mesken buhranını ortadan kaldırmak için düşünülmüş olan fakat kısa zamanda mahallî politikayla ilgili gelişme için de uygulanan **New Towns Act.** bilhassa önem taşımaktadır. Şimdiye kadar nüfusları bir milyon civarında olan 20 şehir kurulmuş bulunmaktadır.

Britanya mahallî politikasının üçüncü önemli desteği devletin özel teşebbüslere yaptığı **direkt yardımlar**'dır. Hükümet yeni gelen sanayicilere o bölgenin gelişme derecesiyle mütenasip olarak muhtelif şekillerde subvansiyonlar vermektedir. Geri kalmış bölgelerde kurulan teşebbüsler devletin gayri menkullerin inşaa masrafları ve teçhizat yönünden yardım görmektedirler. Spesiel geri kalmış bölgelerde bu yardım tüm tesisin yüzde kırkına baliğ olabilmektedir. Bundan başka meydana getirilen her yeni iş yeri veya çalıştırılan her kişi için, yetişkin bir erkek işçi başına bir buçuk sterling'e ka-

dar haftalık bir prim verilir.

Devletin mahallî politikayla ilgili himaye, yardım ve teşvik tedbirleri bilhassa enternasyonal çevrelerde takdir topluyorsa da, sistem henüz bilhassa tüm ekonomik produktivitenin yavaş gelişmesi şeklinde beliren bazı zaafılar göstermektedir. Yeni faaliyet sahası için çok zaman kalifiye iş gücü kıtlığı bulunan geri kalmış bölgelere yeni yatırımların bile, bile yöneltilmesi, yeni tesislerde kuruluşu müteakip zuhuru mutad zorluklar, sevk ve idarecileri sadece iktisadilik kriterine bağlı olmak zorunluğunda bulunan firmalara cömertçe verilen subvansiyonlar, bu işler için harcanan paraların etkisini muayyen ölçüler dahilinde frenlemektedir. Esas hedef strüktürel mahallî işsizlikle mücadele olduğundan bu ekonomik mahzur mahdut kalmaktadır. Şimdiye kadarki işçi partisi hükümeti takip ettiği politikayla 1967 yılından beri geri kalmış bölgelerde yıllık yuvanlık olarak kırk bin kişiye yeni iş yeri temin etmeği başardı. Bu da zaten sınaî bölgelerle gerikalmış bölgeler arasındaki farkı ancak durdurmağa ve önemli ölçüde büyütmemeye yetti. Gayret sarfedilen mahallî dengesizlikleri geniş ölçüde ortadan kaldırma hususuna ise hemen hemen hiç erişilemedi.

Neu Zürcher Zeitung'den çeviri

Ustanın Çırağına Öğüdü

"İş sahibi olmak için işi bilmek yetmez..

Gerçekten de öyle.. Hem kendinize, hem de yurt kalınmasına birşeyler katmak için, iş yapacak krediye ihtiyacınız vardır. Küçük Esnaf ve Sanatkarı Kredi vererek besleyen ve destekleyen bir banka biliyor, usta.. Onun için söyle getiriyor sözünün gerisini:

**TÜRKİYE
HALK
BANKASI**

ile işbirliği yap

Delta Reklamcılık

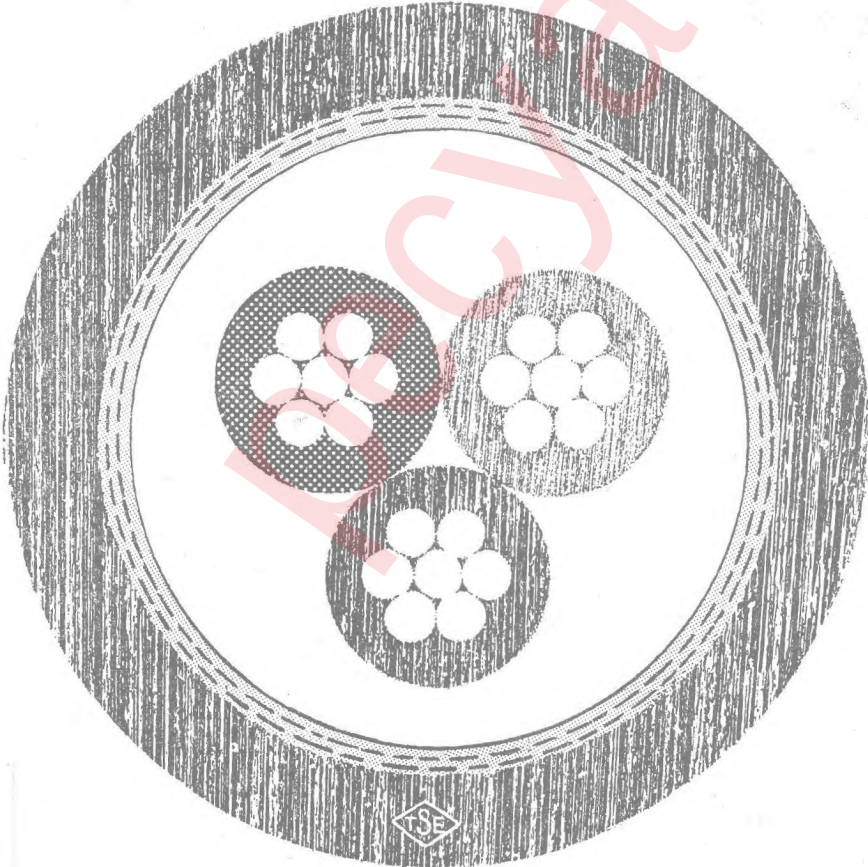
ENERJİ NAKLİNDE

Candamarı

Bir sınaî tesis insan vücuduna benzer. Her ikisinin de enerjiye ihtiyacı vardır. Sınaî tesisin enerjisi elektrik, candamarı da enerjiyi nakleden yeraltı kablosudur.

Devamlı enerji için daima KAVEL'e güveniniz.

KAVEL

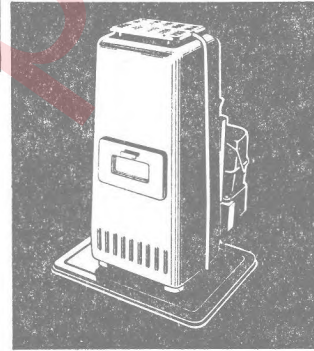
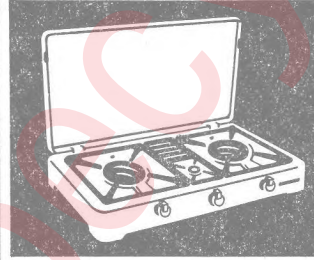
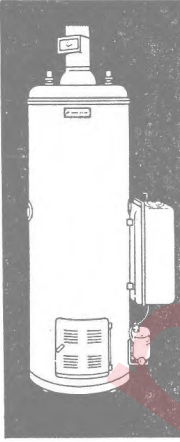
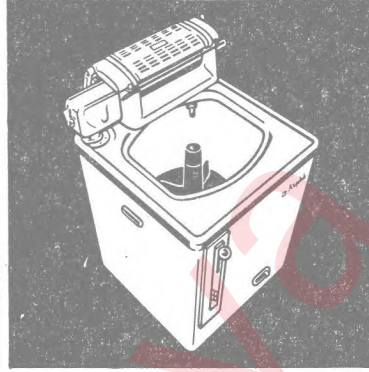

KABLO VE ELEKTRİK MALZEMESİ A.Ş.
İSTİNYE - İSTANBUL tel: 63 34 00

ARÇELİK

daima en iyisini
imal eder

üstün kalite
uygun fiyat
devamlı servis

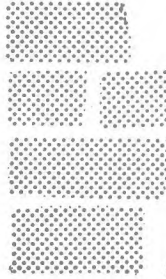
MUAYYEN ZAMANLARDAKİ
SANCILARDA

OPON

OPON, baş, diş, adale, sinir, lumbago, romatizma ağrılarına karşı ve bayanların muayyen zamanlardaki sancılarında faydalıdır ● **OPON**, günde altı tablet alınabilir

ARSLAN

tek

veya

BLOK

•yapı tuğlası

• ateş tuğlası
• ateş harçları
izolasyon tuğlası

EYÜP — İSTANBUL

Fab. : 23 22 10

Mz. : 44 30 40

11

St

evinizin bankası - herkesin bankası

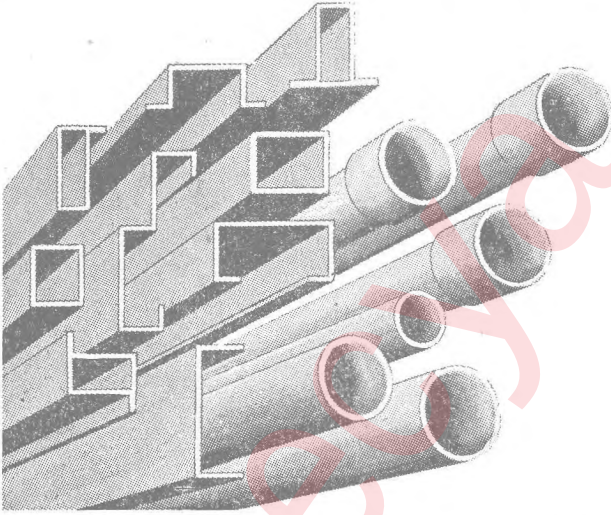
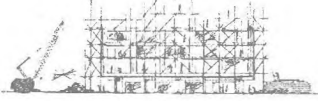
TÜRKİYE EMLAK KREDİ BANKASI

asabî ağırlara karşı...

...GRİPİN, soğuk algınlığından ileri gelen vücut ağrılarına, asabî ağırlara karşı faydalıdır. GRİPİN, baş, diş, adale, sinir, lumbago, romatizma ve siyatik ağrılarını teskin eder. GRİPİN, grip ve nezle başlangıcında bir çok fenalıkları önler. GRİPİN, 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir.

sanayide ve inşaatta borusan mamulleri

Su ve Gaz Boruları TS 301/2 DIN 2440
(Siyah, Galvanizli ve Bitümlü olarak)

Sanayi Boruları TS 302/4 - DIN 2394
TS 416/1 - 2458

Soğuk çekilmiş borular TS 302/3 DIN 2393

Alçak basınç kazan boruları TS 416/1 DIN 2458

İnce Cidarlı sulama boruları

Profil boruları Çeşitli ölçü ve şekillerde

Açık profiller Çeşitli ölçü ve şekillerde

Soğuk çekme bant imâli ve
bant dilme :

Hususi ebat ve şekillerde boru
ve profiller

(Hususi sipariş üzerine)

BS **BORUSAN**
BORU SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ
İSTANBUL
1958

Tophane, Salıpazarı Han Kat 8 İstanbul Tel. : 44 74 80 - (5 Hat)

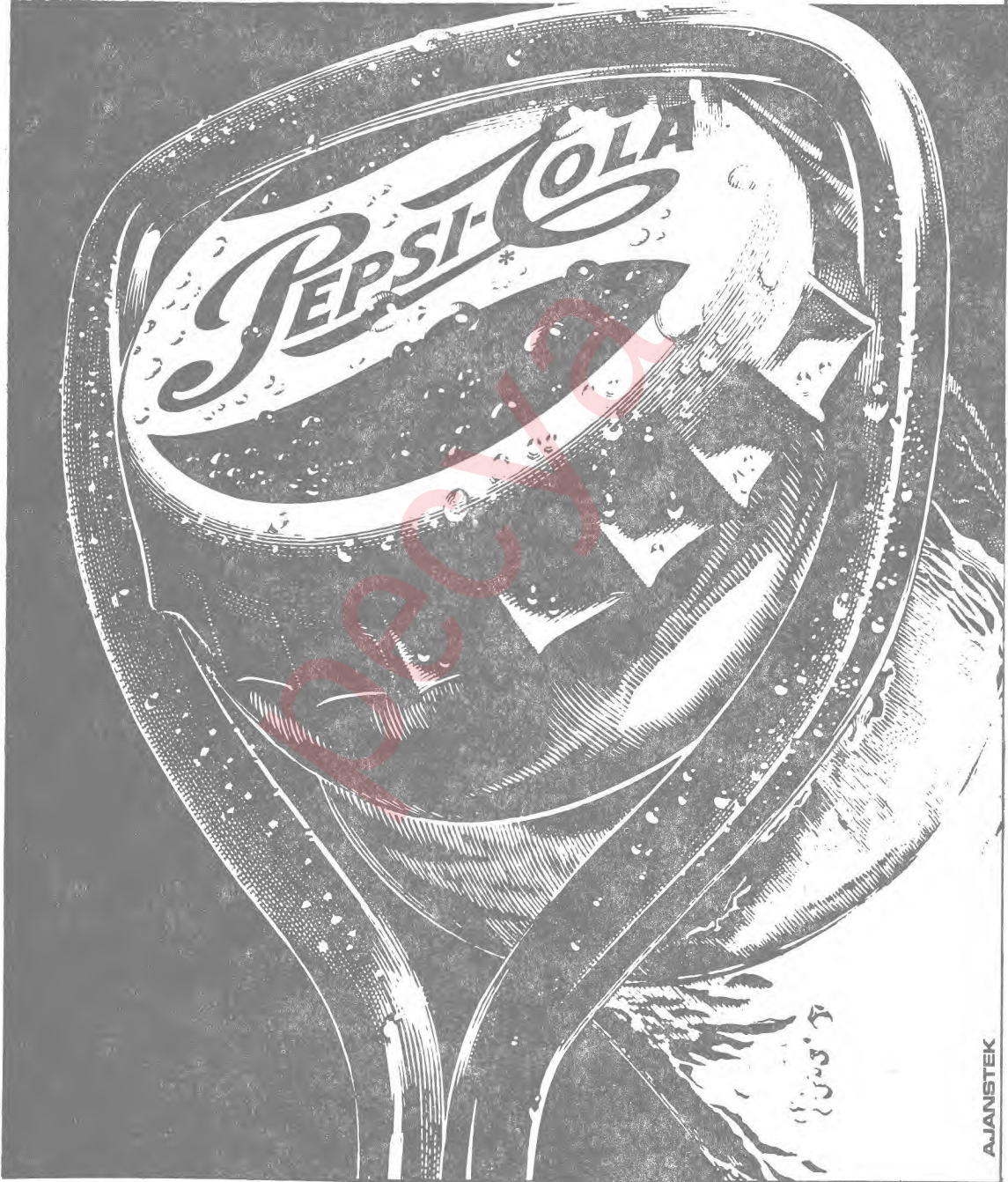
BUGÜNÜN
KÜÇÜKLERİ
YARININ
BÜYÜKLERİDİR

ÇOCUKLARINIZI
TASARRUFA
ALİŞTİRİNİZ

T.C.ZİRAAT BANKASI

susayınca

AJANSTEK

PEPSI-COLA, İstanbul, Ankara ve Cukurova Bölgelerinde Pepsico, Inc.'in müsaadesiyle

TEKEL

**ŞARAP
SANAYİİNDE**

S
ŞÖHRET

buzbağ
trakya
ürgüp
barbaros
narbağ

(Basın İlân Kurumu: 60134)